

The illustration depicts a medieval scene. A knight in full plate armor, including a helmet with a visor and a red cape, is mounted on a dark horse. He is holding a sword aloft in his right hand. In the foreground, a woman with blonde hair, wearing a yellow and brown dress, is holding a sword upright. Behind her, two children are looking on with expressions of concern or surprise. The background features a town with buildings and a church with a red roof. The overall style is that of a classic children's book illustration.

Meč

pánů z Velhartic

Jindřiška Mendozová

ilustrace Jarmila Růžičková

Za to, že knížka mohla vzniknout, děkuji trpělivosti celé své rodiny, přátelům, kteří vypomohli svými znalostmi z historie či místopisu, ochotnému velhartickému kastelánovi, který mne celým hradem provedl, a v neposlední řadě svým třem dětem, které byly prvními čtenáři i kritiky...

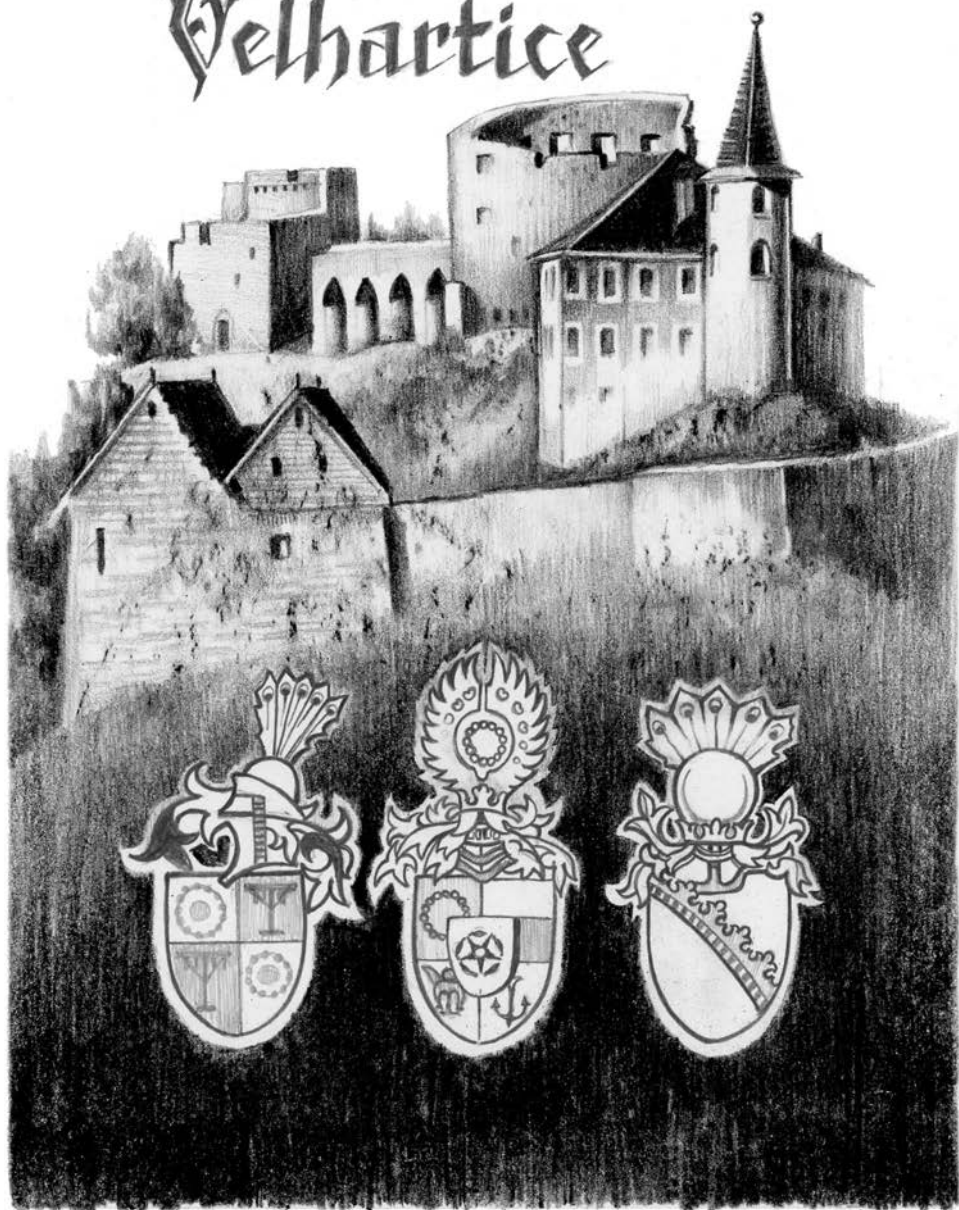
Jindřiška Mendozová

*MEČ PÁNŮ
Z VELHARTIC*

ilustrace Jarmila Růžičková

Velhartice a jejich hrad, rod Bušků a markrabě Karel i mnohá další zmiňovaná místa a události samozřejmě existovali a existují. Přesto je příběh o meči pánů z Velhartic příběhem vymyšleným, stejně jako postavy, které v něm vystupují, dokonce i Velharticím přibyly nějaké ty domky, aby hlavní hrdinové měli kde bydlet... Dalo by se tedy říct, že vše je skoro čistá fantazie... I když... kdo přesně ví, co možné je a co už nikoli...

Velhartice

KAPITOLA PRVNÍ

Nad vesnicí zuřila bouřka. Blesk stíhal blesk, Stromy se ohýbaly a mraky hnaly vítr před sebou jako veliké černé obludy nejrůznějších tvarů a podob. Déšť bičoval stráně, pole, lesy i domy. Venku nebyla živá duše. Lidé se schovali do chalup a domků, zvířata do svých nor a pelechů.

Přesto se najednou uprostřed lesa, na mýtině plné pařezů po pokácených stromech, objevili dva muži. Jejich věk bylo těžké určit, protože tváře z velké části zakrývaly kapuce, kterými se chránili proti dešti.

Oba muži zamířili směrem k vesnici. Oblohu rozetnul další blesk, ozval se hrom, ale tentokrát jej následovalo ještě něco dalšího. Syčivý zvuk. Syčivě chraptavý by asi zněl ten nejlepší možný popis.

„Dva měsíce. Ne víc než dva měsíce. Tím pro vás všechno končí,“ syčel a chraptěl hlas.

Jeden z mužů se vylekaně rozhlédl, ale odkud hlas vychází, nebylo možné určit. Druhý muž bez otočení rázoval k vesnici. Hlas se už znovu neozval. Déšť a bouřka pomalu ustávaly... Za celé léto už se pak podobná bouře neopakovala.

Jakub s Petrem, kterému ovšem nikdo neřekl jinak než Péta, se opatrně a co možná nenápadně vmáčkli mezi dvě skupinky turistů, kteří přešlapovali před hlavním vchodem do velhartického hradu. Do začátku prohlídky chybělo pět minut. Turisté se ale tísnili a strkali, jako kdyby chtěli projít zavřenými dveřmi a rovnou utíkat na jednu ze dvou kamenných věží a starý most, které je zajímavý ze všeho nejvíc.

„Co když nebude provádět ten novej, ale kastelán? Nebo ta holka. Ta má taky voči všude,“ zašeptal ustrašeně Péta a nervózně se podrbal v blondatých vlasech, které za všech okolností zatvrzele připomínaly vrabčí hnízdo.

Jakub frajersky pokrčil rameny. Sice v něm byla také trochu malá dušička, ale nikdy by se k tomu nepřiznal.

„Stejně se tam protáhneme. Až budeme vevnitř, už si nás nikdo nevšimne. Budeme se držet pěkně vzadu a –“ nadechoval se, aby ještě něco řekl, ale v tom mu na rameni přistála čísi ruka. Přistála tak energicky, že mu brýle málem seskočily z nosu jako skokan z můstku.

„Kampak, pánové? Zase se mi snažíte proklouznout do hradu?“

Přímo za nimi stál kastelán Hejda a rozhodně nevypadal, že přichází v míru. Péťa se příkrčil a pokukoval po Jakobovi, jako by čekal, že ten vymyslí nějaký geniální ústupový plán. Ten by sice rád, ale Hejda je držel pevně.

„Táta bude nadšený, až zjistí, že lezete do hradu bez placení,“ podíval se výhrůžně na Péťu.

Ten se příkrčil ještě víc. Jakobovi ho v tu chvíli bylo skoro líto. Každý ve Velharticích věděl, že Pětův táta pro výprask nechodí daleko. Jakub se teď tedy narovnal, znovu posunul brýle a snažil se na Hejdu dívat stejně rozzuřeně jako on na ně.

„Byl to můj nápad. Žalujte u nás,“ řekl a doufal, že se mu ani trošku nezatrásl hlas. Naopak že zní odvážně a vyzývavě.

„To se neboj. S tvou babičkou si promluvíم taky moc rád,“ zchladil ho Hejda a pak je oba začal postrkovat směrem k cestě, která vedla do vesnice. „Mazejte. A už na mě tohle nezkoušejte!“

Kluci na cestu vyrazili poměrně ochotně, ale za první zatáčkou se zastavili. Kdyby se nic nedělo, pustili by se hned do vymýšlení nového plánu, jak se dostat do hradu. Jenže ono se dělo. Přímo před nimi dva kluci strkali a šťouchali do copaté zrzavé holky, která jejich útoky docela odvážně odrážela.

Jakub i Péťa moc dobře věděli, o koho jde. Michal a Honza. Kluci z místní party drsanů. Tak si sami říkali. Teď o prázdninách tu zbyli sami, stejně jako Jakub s Pětou. Ostatní se rozjeli k moři, k babičkám, na tábory a bůhvíkam ještě. Mezi oběma partami v tuhle chvíli panovalo příměří. Ve čtyřech válka o stoh za vesnicí neměla ten pravý spád. Jenže teď příměří padlo. Přece je nenechají,

aby se prali s malou holkou. V tom měl Jakub jasno. Péťa nejspíš také, ale přece jen nijak netoužil po dalším průšvihů.

„Na holku si troufáte, co?“ popošel Jakub ke klukům a snažil se tvářit výhrůžně.

Péťa se přitiskl k hradní zdi. Podle něj tohle vůbec nevypadalo dobře, protože oba kluci byli skoro o hlavu větší než Jakub. Teď se rozhlíželi okolo sebe a předstírali, že nikoho nevidí.

„Tady někdo mluvil?“ popichoval Honza.

„Řek bych, že nějakýj voraženej Pražák,“ pokračoval Michal, a aby Jakobovi předvedl, že se ho ani trochu nebojí, pořádně zatahal zrzku za jeden z copů. Holka se po něm vztekle ohnala, ale Michal mrštně uhnul.

„Kecy, kecičky. Radši se rveš s holkou než se mnou,“ provokoval dál Jakub.

To už bylo na oba kluky moc a ve vteřince se všichni tři váleli na kamenité cestě. Vlastně čtyři, protože zrzka do kluků bušila, co jí to jen hubené ruce dovolovaly. Jakub musel uznat, že jí to jde opravdu docela dobře. Turisté se jim na cestě vyhýbali. Někdo pohoršeně vrtěl hlavou, jiný zanačoval, další řekl něco o dobách, kdy on sám býval kluk, ale nikdo je od sebe neroztrhl.

Péťa stál jako zkamenělý u zdi a nejspíš by tam tak stál do dalšího dne, kdyby najednou na klubko na zemi nepadl stín a dva kroky od Péti se znovu neobjevil kastelán. Tentokrát už byl ve tváři zlostí celý rudý.

„Co se to tady děje?“ zaburácel kastelán. Ještě nedomluvil, a Péťa už pelášil po cestě k vesnici, rozhodnutý nečekat, až je Hejda osobně doveče k rodičům.

I do ostatních jako kdyby střelil. Michal s Honzou ani zrzka neváhali a v mžiku letěli za Péťou. Jakub by utíkal také, ale nezbyvalo mu než sebrat ze země brýle, které mu v zápalu boje odletěly do trávy vedle cesty. Hejda toho samozřejmě využil. Popadl ho za rameno a nezdálo se, že by měl v úmyslu ho jen tak pustit.

„Jeden průšvih za den ti nestačí? Co se to tu dělo? Proč jste se rvali?“ vyptával se kastelán.

Jakub zarytě mlčel. Přece nebude žalovat? Jestli je kastelán tak zvědavý, ať si na to přijde sám. Za chvílku ucítil, že stisk ruky povolil a Hejda ho pustil. Přitom se na něj trochu unaveně podíval.

„Běž, prosím tě. A už se tu neukazuj. Nebo se za tvojí babičkou vážně stavím. Já nevím, co na tom hradu pořád máte,“ mumlal si na odchodu kastelán.

Jakub se vydal po cestě dolů. Co na hradě mají? Jak se ho může kastelán takhle ptát? Velhartice. Karel IV. Bušek z Velhartic. Číše, ze kterých ti dva pili víno. Jakuba dějepis bavil. Máma vždycky tvrdila, že táta i on jsou posedlí. Táta ekologií a on tajemnými příběhy z minulosti.

Nikdy nechápala, že se táta pořád vrtá ve výrobě jakéhosi ekologického vozítka, ani to, že Jakub kvůli čtení o tajemství pyramid zapomene na písemku z matiky. Když táta kvůli zkoušce vozítka zapomněl dojít zaplatit dovolenou a ta jim propadla, vypuklo doma hotové peklo. Jasně, byl to průšvih, ale zase nic tak strašného se nestalo. Alespoň podle Jakuba. Máma měla úplně jiný pocit. Nakonec s Jakubem odjela do Velhartic k babičce a s tátou odmítala promluvit.

To, že je ve Velharticích, Jakubovi nevadilo. Naopak. Od chvíle, kdy si v časopise ZÁBAVNÁ HISTORIE přečetl, že číše, z kterých Karel IV. a Bušek z Velhartic pili víno, se možná stále ukrývají na velhartickém hradě, se nemohl dočkat, kdy k babičce pojedou. Najde ty číše! Budou o něm psát jako o Schliemannovi, který objevil bájnou Tróju. Co je proti tomu moře!

Jenže věděl, že mámě tohle nikdo nevysvětlí. Ona i babička se na něj každou chvíli smutně podívaly a zavzdychaly. Ani nemusely nic říkat, a on věděl, co to znamená. Je chudáček se zkaženými prázdninami. Jenže si tak nepřipadal. Jediné, co ho štvalo, bylo, že máma s tátou nemluvila, a dokonce mu řekla, že nechce, aby sem na víkendy jezdil...

Jakub, ponořený do svých myšlenek, si málem ani nevšiml, že na něj zpoza keře v ohybu cesty syčí a mává Péťa.

„Dobrý?“ šeptal Péťa.

Jakub přikývl.

„Mluv klidně nahlas. Hejda je zpátky na hradě,“ odpověděl Jakub a zpomalil. „A vůbec netuší, proč na hrad pořád lezeme. Tím líp pro nás.“

„Ty se tam chceš znovu dostat?“ zeptal se Péťa a moc nadšeně nezněl.

„Máme plán, ne?“

Péťa jen mlčky přikývl. Buď plán s Jakubem, nebo se tady bude po vesnici poflakovat sám. Dřív nebo později to skončí tím, že si ho vezmou do parády Honza s Michalem. To radši poleze v noci po laně a bez baterky na hradní věž. A úplně sám.

„Posloucháš mě?“ dolehl k němu Jakubův hlas.

Péťa roztržitě zavrtěl hlavou: „Zamyslel jsem se.“

„Říkám, že se o tom plánu nikdo nesmí dozvědět. Stejně je divný, že ty dva šli na hrad, zrovna když jsme tam byli my,“ dumal nahlas Jakub. „Třeba nás špehují. Kdo je vůbec ta holka?“

„Anežka nebo Alžběta nebo tak nějak. Bláznivej Bušek je její děda,“ informoval ho Péťa. Když šlo o to dozvědět se o čemkoli, co se ve Velharticích šustlo, byl Péťa lepší než místní rozhlas.

Jakub jen přikývl. Pana Buška, kterému ve vesnici neřekl nikdo jinak než „bláznivej“, znal dobře. Nikdy u něj ale žádnou zrzavou holku neviděl.

„Její rodiče se rozvádějí. Poslali ji sem, protože se nemůžou dohodnout, u koho bude vlastně bydlet. Říkala máma,“ drnčel Péťa. „Taky říkala, že dřív ji sem neposílali, protože se jim to tu nezdálo dost dobrý.“

Na okamžik se odmlčel a trochu rozpačitě se podíval na Jakuba.

„Vlastně ji sem šoupli tak trochu jako tebe.“

Jakub se na něj nechápavě podíval. Co to mele? Jeho přece nikdo nikam nešouplnul. Je tady s mámou. Na prázdninách.

„O nás tvoje máma taky něco povídala?“ zeptal se a snažil se, aby to znělo co možná nejbezstarostněji. Péťova máma, paní Vlčková, byla učiněná studnice zpráv a zpráviček o všech ve vesnici. Jeho babička dokonce tvrdila, že od ní se člověk dozví novinky i sám o sobě.

„Tedy... no... jo...“ koktal Péťa.

Chalupa Jakubovy babičky už byla na dohled a Jakub se o takových věcech rozhodně nemínil vybavovat mámě s babičkou na doslech. Takže do Péti maličko nevybíravě drcnul.

„Tak co teda říkala?“

„No... že... hele, ale nenaštvi se,“ neměl se do řeči Péťa, ale Jakubův pohled ho přiměl pokračovat. „Prostě říkala, že vaši jsou taky na krok od rozvodu,“ doslova opakoval maminčina slova. „Že tu prej zůstaneš, stejně jako ta holka od Buška.“

Jakub zrychlil krok. Péťova máma si vymýšlí. Určitě si vymýšlí. Na kamaráda úplně zapomněl a prudce otevřel vrátka na dvorek. Pak jakoby z dálky uslyšel Péťu.

„Ty ses naštvál, že jo? Že ses naštvál?“ naléhal Péťa.

Jakub jen zavrtěl hlavou: „Zejtra u hradu. Před poslední prohlídkou.“

Na odpověď nečekal a zmizel za plotem. Otevřeným oknem z kuchyně doléhaly na dvorek hlasy maminky a babičky. Cinkalo nádobí, něco syčelo na pánvi. Jakub věděl, že za chvíli bude večere a že by měl jít rovnou dovnitř. Místo toho se proplížil pod oknem a opatrně, aby vrata neskřípala, se protáhl do stodoly.

Po žebříku si vylezl na půdu. Sice nebyla zdaleka plná, ale seno okolo něj příjemně vonělo a Jakub se pomalu uklidňoval. Určitě to není pravda, opakoval si pořád dokolečka. Kdo ví, co Péťova máma slyšela. Kdyby se něco dělo, řekli by mu to. Stopro.

„Jakube! Kubo! Večere!“ dolehlo k němu ze dvorku volání.

Jakub chvíli čekal. Dolů se mu nechtělo. Má se mámy zeptat na to, co říkala paní Vlková? Nebo radši ne? Nemohl se rozhodnout. Jenže dolů prostě musel. Máma volala už po třetí, a kdyby se neobjevil, dokázala by obrátit celou vesnici vzhůru nohama, aby ho našla. Navíc by ho určitě potrestala, že se před ní schovával. Máma umí být hustá, to věděl moc dobře. Nejspíš by musel zítra pomáhat na zahradě a bylo by po výpravě.

To se Jakubovi nezamlouvalo ani trošku. Salát, ředkvičky a jahody. Všechno vypejst a nic nepošlapat. Příšerná představa. Po čtvrtém zavolání tedy slezl dolů a vyloudal se na dvorek.

„Cos na tom seně dělal, prosím tě?“ zeptala se netrpělivě máma a z vlasů mu setřepala pár chomáčků sena.

Hana Šimková byla štíhlá blondýnka, vždycky hezky upravená a vždycky trošku ustaraná. Pořád měla strach, aby se Jakub nenastýdl, aby cestou ze školy nevběhl pod auto, aby si nezlámal nohu při fotbalu, aby se neutopil v rybníku, aby, aby, aby... Prostě všechno, co Jakub dělal, byl důvod ke starostem. I teď mu ze všeho nejdřív sáhla na čelo, jestli není uhnaný. Jakub ucukl.

„Nelítal jsem. Ležel jsem na seně!“

„Tak se hned nerozčiluj. Rýmu máš každou chvíli.“

Proč ho musí pořád tak hlídat? Není přece už žádný mimino. A rýmu neměl ani nepamatuje. Jakub se v duchu vztekal, ale nahlas neřekl nic. Jen něco zabručel a protáhl se okolo mámy do chalupy.

Při večeři po očku pozoroval babičku i mámu. Nezdálo se, že by před ním něco tajily. Bavily se docela normálně o tom, co se musí udělat na zahradě, o staré Blažkové, za kterou prý mladí nepřišli už půl roku, o tom, že na hrad jezdí čím dál tím víc turistů a parkují si po vesnici všude, kde se jim zachce.

Pěta prostě kecal, usoudil nakonec Jakub a od řečí paní Vlkové se v myšlenkách vrátil zpět k hradu a jeho tajemstvím. Zítra to už musí vyjít, sliboval si v duchu. Do hradu se dostanou a prohlédnou si všechno do nejmenších drobností. Už zítra budou vědět, kde nejlépe hledat dvě slavné číše.

Po večeři do sebe Jakub doslova naházel pudink, trochu halabala se vysprchoval a vyčistil si zuby a pospíchal nahoru na půdu, kde měl malý pokojíček. Mámě s babičkou řekl, že je unavený a chce spát. Unavený ale nebyl ani trochu a spát nechtěl ani náhodou. Plán ovšem měl. Když už se dneska do hradu nedostali, napadlo ho, že nakreslí alespoň nějaký slušný pláněk. Jednoduchý, ale natolik přehledný, aby si do něj mohli zakreslovat nejpravděpodobnější místa, kam mohli Karel IV. a Bušek svoje oblíbené číše schovat. Podle časopisu to jejich oblíbené byly.

Čas mu při kreslení rychle uběhl a najednou byla půlnoc a hodiny na místním kostele ji hlasitě odbíjely. Jakub zívnuv, zalezl do postele a zhasnul lampičku. Vyspat se musí. Jinak by taky mohl

něco přehlédnout. Najednou se na zdi pokojíku odrazilo blikání nějakého světla a tančilo po starých neopracovaných trámech. Pak blikání ustalo. Po pár vteřinách bylo zase zpátky. A zase zmizelo. Aby se znovu objevilo.

Jakub se vyplížil z postele. Opatrně otevřel okno. Pravé křídlo vrzalo a on rozhodně nechtěl vzbudit ani mámu, ani babičku. Světlo blikalo v křoví za cestou. Neměl proč pochybovat. Někdo mu posílá tajné znamení. Ale kdo? A proč? Jedno bylo jisté. Když se nepůjde podívat, nedozví se to.

Jakub se hbitě protáhl oknem. Věděl, že přímo pod ním je stříška kůlny a z té už to na zem bylo kousíček. Měl tuhle cestu už dost dobře ozkoušenou. Doskočil lehce na špičky, na okamžik se zaposlouchal, jestli neuslyší máminy kroky, ale všude bylo ticho.

Obratně jako kočka skočil na zem a znovu se opatrně rozhlédl. Okna chalupy byla všechna tmavá, takže nikoho nevzbudil. Už zbývalo jenom dostat se přes plot. Branku Jakub raději ani nezkoušel, dobře věděl, jaký hluk dělá. Na druhé straně plaňkového plotu si uvědomil, jak mu buší srdce. Co když skočil na léčku Michala a Honzy? Co když tajemný neznámý neblikal na něj, ale na někoho úplně jiného a on teď třeba vyruší dva zločince, kteří si dělí lup... nebo tak něco...

Jakub opatrně rozhrnul křoví a... pak si oddechl. Mezi větvemi seděla hubená zrzka a pobaveně se na něj křenila.

„Co tu děláš?“ zeptal se Jakub nechápavě.

„Co by,“ pokrčila holka rameny. „Přišla jsem ti poděkovat.“

Jakub na ni chvilku zíral. Poděkovat o půlnoci s baterkou a do křoví? To bylo dost divný i na něj.

„Baví mě dělat tajuplný věci,“ řekla zrzka, jako kdyby mu četla myšlenky. „Já jsem Anežka...“

„Já vím od blá-... od starýho Buška,“ opravil se rychle Jakub, ale Anežka se jen zasmála.

„Klidně řekni bláznivýho. Děda taky ví, že mu tak říkáte. Všichni mu tak říkaj. Hele, proč jste se chtěli dostat do hradu?“ změnila najednou téma.

Jakub jen zalapal do dechu: „Jak to víš?“

„Viděla jsem vás, jak se tam motáte. Včera, dneska... Bylo mi to jasný,“ Anežka se pohodlně usadila na trávě. „Zrovna nenápadný teda nejste.“

Jakub zůstal stát. Co ta holka vlastně chce? Dostat z něj jejich tajný plán? To se tedy moc plete. Ani kdyby ho mučila. Jak je vlastně možný, že on si jí na hradě vůbec nevšiml? K jeho překvapení se Anežka rozesmála.

„Jestli hledáš ty číše, co o nich psali, tak děda tvrdí, že je to blbost a výmysl pitomejch pisálků,“ řekla Anežka.

„Jo? Co o tom tvůj děda asi tak ví?“ odpověděl podrážděně Jakub. Jemu nějaká holka, kterou v životě neviděl, nebude vykládat, co je a co není možný.

„Dost. Jestli sis nevšimnul, tak se jmenuje Bušek a bydlí ve Velharticích...,“ řekla významně zrzka.

Jakub měl co dělat, aby neobrátil oči v sloup. Každý ve vesnici přece věděl, že Bušek se považuje za potomka Bušků z Velhartic. Proto mu taky říkali bláznivej. I kdyby byl potomek, tak možná nějakaj levoboček. Nikdo významnej. To dá rozum...

„Není bláznivej. Náhodou ví moc zajímavý věci. Jenže já sama nic podnikat nemůžu,“ odpověděla Anežka znovu tak, jako kdyby mu četla myšlenky.

Jakub se usadil vedle ní. Jestli Anežka chtěla vzbudit jeho zvědavost, nakonec se jí to povedlo. Co mohl vědět starý Bušek zajímavějšího než lidi v časopise?

„O co jde?“ zeptal se nedočkavě, ale zelené oči se na něj podívaly, jako kdyby se zrovna zbláznil on.

„To ti přece nebudu vykládat tady. A teď. Zejtra ve tři u nás. Děda ti všechno poví. Ale přijdeš sám!“ řekla rázně Anežka.

Jakub jen překvapeně zamrkal. Ona si nedá pokoj! Copak si fakt myslí, že mu může diktovat nějaký podmínky? Ona je tu ta nová, ne on! Jenže když tam nepůjde, nic se nedozví!

„Péťa přijde se mnou. Je to kámoš,“ řekl nakonec neústupně.

Chvilku se s Anežkou měřili ve světle baterky pohledem. Nakonec kývla, až se jí copy zatřásly.

„Dobře. Koukejte dorazit včas. Děda nerad čeká,“ řekla ještě a pak už si baterkou svítila na cestu ven z křoví.

„Mám tě doprovodit?“ zeptal se Jakub. Tušil, že by doprovod nabídnout měl. Cesta okolo kostela, za kterým bláznivý Bušek bydlel, ho zrovna dvakrát nelákala.

Anežka ale rázně zavrtěla hlavou: „Nejsem malá.“

Dřív než na to Jakub stačil cokoli odpovědět, byla pryč. Jenom na cestě se ve tmě míhalo světlo baterky jako velká svatojánská muška. Jakub si musel přiznat, že tahle holka se mu docela zamlouvá. Pak se vrátil do chalupy stejnou cestou, jakou z ní odešel. Ještě dlouho nemohl usnout, protože stále dokolečka přemýšlel o tom, co ví starý Bušek. Co může být to, co on o velhartickém hradu zatím nenašel v žádném časopise ani knížce... Když konečně usnul, stejně byly jeho sny plné starých číší, nedobytných hradeb a tajných komnat...

